

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 436/2015-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Timkom, Štefánikova trieda 6, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 686/2015-24 z 20. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 686/2015-24 z 20. júla 2015 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 686/2015-24 z 20. júla 2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.

3. Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť trovy konania v sume 444,85 € (slovom štyristoštyridsaťštyri eur a osemdesiatpäť centov) na účet advokáta JUDr. Petra Timka, Štefánikova trieda 6, Nitra, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. októbra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 686/2015-24 z 20. júla 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 20. júla 2015“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca 10. apríla 2015 doručil Okresnému súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) žalobu, ktorou sa domáhal proti [REDAKOVANÉ] ako žalovanému zaplataenia sumy 5 000 € z titulu odplaty za prevod obchodného podielu v spoločnosti [REDAKOVANÉ] v roku 2012.

Okresný súd výzvou zo 14. apríla 2015 vyzval sťažovateľa na zaplataenie súdneho poplatku za podanú žalobu v sume 300 € s tým, že súdny poplatok má sťažovateľ možnosť uhradiť v kolkoch, pripojenou poštovou poukážkou alebo príkazom na úhradu. Okresný súd k výzve pripojil tzv. „Poštový poukaz ekonomický“, „Platobný predpis S46-150415-0026“ a označenie údajov, ktoré majú byť použité pri platbe prevodom z účtu v banke (číslo účtu, kód Poštovej banky a. s. a IBAN, variabilný symbol a špecifický symbol pre platbu), pričom na poštovom poukaze je ako adresát platby označená Slovenská pošta, a. s.

Okresný súd uznesením č. k. 4 C 206/2015-10 z 18. mája 2015 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 18. mája 2015“) zastavil konanie o žalobe sťažovateľa z dôvodu

nezaplatenia súdneho poplatku. Uznesenie okresného súdu z 18. mája 2015 bolo právnomu zástupcovi sťažovateľa doručené 21. mája 2015 a odvolacia lehota uplynula 5. júna 2015.

Sťažovateľ v zákonnej lehote 5. júna 2015 podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 18. mája 2015, v ktorom namietal, že zastavenie konania nie je dôvodné, keďže súdny poplatok ním bol zaplatený prevodom na účet označený okresným súdom. K odvolaniu pripojil sťažovateľ výpis z jeho účtu v zahraničnej banke – [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] o realizácii prevodu súdneho poplatku na účet označený okresným súdom, s uvedením požadovaného variabilného symbolu a špecifického symbolu, podľa ktorého prostriedky v sume 300 € z jeho účtu boli odpísané 4. mája 2015.

Následne okresný súd od Slovenskej pošty, a. s., zisťoval dôvod, prečo platba realizovaná sťažovateľom nebola tzv. „spárovaná“ s platobným predpisom. Slovenská pošta, a. s., 15. júna 2015 okresnému súdu oznámila, že *«odosielateľ (poplatník) použil nesprávne pole pre zadanie variabilného symbolu, uvedená platba nebola napárovaná a bude vrátená poplatníkovi naspäť. Momentálne žiaľ nemáme informácie o časovom termíne, do kedy budú peniaze pripísané späť na účet odosielateľa. Odosielateľ v prípade zahraničnej platby musí použiť pole E2E referencia, do ktorého vie zadať aj variabilný symbol vo forme, v ktorej je uvádzaný aj na predpise. „End to End referencia“ E2E nahrádza pôvodný variabilný, špecifický a konštantný symbol, na základe ktorého je možné identifikovať platbu. Ak je symbol uvedený v inom atribúte, platba bude vrátená.»*

Okresný súd prostredníctvom tajomníčky 16. júna 2015 mailom zaslal právnomu zástupcovi sťažovateľa (mailové) oznámenie Slovenskej pošty, a. s., na vyjadrenie a uskutočnenie nápravy.

Okresný súd 24. júna 2015 predložil vec na odvolacie konanie krajskému súdu na rozhodnutie s tým, že okresný súd odvolaniu nemieni vyhovieť. Spis bol krajskému súdu doručený 2. júla 2015.

Krajský súd napadnutým uznesením z 20. júla 2015 potvrdil odvolaním sťažovateľa napadnuté uznesenie okresného súdu z 18. mája 2015 o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ktoré v relevantnej časti odôvodnil takto:

„Navrhovateľ v odvolaní argumentoval tým, že dňa 04. 05. 2015 uskutočnil bezhotovostný prevod z bankového účtu, pričom k odvolaniu predložil výpis z [REDAKOVANÉ], že dňa 04. 05. 2015 urobil prevod vo výške 300 eur na účet uvedený v platobnom predpise, v ktorom uviedol aj variabilný symbol, avšak ho uviedol do nesprávneho poľa, preto podľa oznámenia Slovenskej pošty nedošlo k spárovaniu poplatku na súde a poplatok bude vrátený poplatníkovi naspäť. Keďže z podania Slovenskej pošty vyplýva, že doposiaľ súdny poplatok prevedený z účtu navrhovateľa nebol spárovaný, teda nie je súdu zaplatený, ak súd prvého stupňa napadnutým uznesením konanie zastavil, jeho rozhodnutie je vecne správne, preto ho odvolací súd podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správne potvrdil.“

Z následných dožiadaní okresného súdu a oznámení Slovenskej pošty, a. s., vyplýva, že platba súdneho poplatku prevedená z účtu sťažovateľa 4. mája 2015 bola pripísaná na účet uvedený v platobnom predpise 7. mája 2015 a sťažovateľovi bola Slovenskou poštou, a. s., vrátená 3. júla 2015.

Sťažovateľ opätovne poukázal súdny poplatok na účet uvedený v platobnom predpise, ktorý bol tzv. spárovaný 15. júla 2015, a tento poplatok bol vrátený na základe uznesenia okresného súdu z 23. septembra 2015 o vrátení súdneho poplatku z dôvodu, že súdne konanie bolo právoplatne zastavené a súdny poplatok bol zaplatený po uplynutí odvolacej lehoty proti uzneseniu okresného súdu z 18. mája 2015.

Sťažovateľ vo svojej sťažnostnej argumentácii uviedol:

«Podľa názoru sťažovateľa je pôvodcom porušených základných práv Krajský súd v Nitre... Táto sťažnosť smeruje proti Krajskému súdu v Nitre. ...

Odvolačím uznesením v spojení s prvostupňovým uznesením došlo podľa názoru sťažovateľa k porušeniu týchto základných práv sťažovateľa: ... základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy; ... právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. ...

Podstata sťažnostných námietok stojí na otázke, či k zastaveniu konania došlo spôsobom a z dôvodov, ktoré sú súladné s garanciami základných práv...

Podľa názoru sťažovateľa sú postoje odvolacieho súdu (tiež v spojení s postojmi prvostupňového súdu) vo vzťahu k dôvodom zastavenia konania natoľko rutinárske a formalistické, že neznesú označenie ako súladné s garanciami základných práv...

Predovšetkým namietame, že žiadny právny predpis upravujúci procesné práva a povinnosti účastníkov konania nepozná pojem „spárovanie platby“. ...

Sťažovateľ nemôže niesť ťarchu rizika, že Slovenská pošta, a. s. nie je technicky kompetentná sprostredkovať prijatie platby zo zahraničnej banky a riadne previesť platbu do Štátnej pokladnice. ...

Slovenská pošta, a. s. bola podľa nášho názoru povinná previesť prijatú platbu do Štátnej pokladnice a nie ju vrátiť sťažovateľovi. Okresný súd Topoľčany v danom prípade reprezentoval priamo Slovenskú republiku (=štát). Ak by štát mal zaplatený súdny poplatok na ktoromkoľvek účte v Štátnej pokladnici, poplatková povinnosť by bola zavŕšená. ...

Do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti prvostupňovému uzneseniu (kedy ešte sťažovateľ mohol do 5. 6. 2015 vykonať úhradu) rakúska banka sťažovateľa nepodala sťažovateľovi žiadnu správu ani upozornenie o nekorektnom vykonaní platby. Informáciu o probléme s údajným „párovaním“ sťažovateľ dostal až emailom zo dňa 16. 6. 2015, kedy prvostupňový súd po prvý raz oznámil právnenému zástupcovi, že je podozrenie na nepripísanie platby na účet Štátnej pokladnice. ...

Odňať účastníkovi možnosť súdnej ochrany len z toho formálneho dôvodu, že nedošlo k pripísaniu platby súdneho poplatku na účet súdu (hoci platba bola z účtu platiteľa riadne odpísaná), považujeme za osobitne významný zásah do garancií spravodlivého procesu. Zastavenie konania má u sťažovateľa mimoriadne dôsledky predovšetkým z hľadiska aspektov premlčania. Totiž opakovane podaná žaloba by mohla čeliť námietke premlčania a nedá sa vylúčiť, že by táto námietka bola úspešná. Tieto hmotnoprávne súvislosti zvyrazňujú negatívne následky zastavenia konania. ...

Postoje súdov v oblasti nekompromisného zastavenia konania by sme dokázali pochopiť, ak by sťažovateľ bol pasívny a neurobil nič, čo by smerovalo k úhrade súdneho poplatku. To sa však nestalo. Osobitným spôsobom kladieme do pozornosti,

že platba 300,- € bola na účte sťažovateľa evidovaná ako riadnym spôsobom odpísaná. Mínusová položka utvrdzovala sťažovateľa v tom, že súdny poplatok je zaplatený. Sťažovateľ nemal žiadny dôvod pochybovať o vykonaní úhrady a preto sa aj cez odvolanie bránil voči zastaveniu konania. K odvolaniu pripojil aj výpis z účtu. ...

Ďalší aspekt, z ktorého vyvodzujeme nesprávnosť (a najmä neústavnosť) postupov odvolacieho súdu a prvostupňového súdu, je ten, že v oblasti platenia súdnych poplatkov je orgán vyberajúci poplatok v nadradenom (autoritatívnom) postavení voči tomu, kto je povinný zaplatiť poplatok. Tento model podľa nášho názoru vylučuje analogickú aplikáciu § 567 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Povinnosť súdneho poplatku nemá charakter dlhu v súkromnoprávnom význame, lebo sa jedná o špecifickú zákonom ustanovenú platobnú povinnosť v súvislosti s výkonom verejnej moci. Štát a poplatník nie sú v súkromnoprávnom záväzkovom vzťahu a preto podľa nášho názoru z pohľadu poplatníka možno uzavrieť, že súdny poplatok je zaplatený už vtedy, keď príslušná platba opustí majetkovú sféru poplatníka. V danom prípade platba 300,- € preukázateľne opustila bankový účet sťažovateľa už 4. 5. 2015. Ďalšie úkony, ktoré s platbou vykonávala Slovenská pošta, a. s., už nie sú v kompetenčnom dosahu sťažovateľa a tento nemôže niesť zodpovednosť za nejaké „párovanie platby“. ...

Zastavenie konania považujeme v okolnostiach súdnej veci za mimoriadne tvrdý a rutinérsky zásah, ktorý podľa našej mienky prekračuje hranice ústavnosti. Ak nepríde ku korektúre zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), žalobný nárok sťažovateľa ostane pravdepodobne premlčaný.»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„Uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. 7. 2015 č. k. 9Co/686/2015-24 bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd. ...

Uznesenie Krajského súdu v Nitre zo dňa 20. 7. 2015 č. k. 9Co/686/2015-24 sa zrušuje a vec sa vracia tomuto súdu na ďalšie konanie. ...

Krajský súd v Nitre je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania¹ v sume 296,44 € do rúk právneho zástupcu sťažovateľa.“

Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 436/2015-9 zo 4. novembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v senáte ústavného súdu v zložení Marianna Mochnáčová (predsedníčka senátu), Peter Brňák (sudca) a Milan Ľalík (sudca). V zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2016 účinného od 1. marca 2016 I. senát ústavného súdu rozhoduje v tomto zložení: Milan Ľalík (predseda senátu), Peter Brňák (sudca) a Marianna Mochnáčová (sudkyňa). Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol I. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Na základe výzvy ústavného súdu krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. Spr 1406/15 z 1. decembra 2015, doručenom ústavnému súdu 7. decembra 2015 uviedol:

„Podľa nášho názoru postupom odvolacieho súdu v danej veci neboli porušené základné práva sťažovateľa v rozsahu ním označeného článku ústavy a dohovoru, ktorých ochrany sa svojou sťažnosťou domáha. V tomto smere poukazujeme na náležité odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré je v súlade s ust. § 169 ods. 1 OSP a skutočnosť, že ani ku dňu rozhodovania odvolacieho súdu (20. júl 2015) súdny poplatok za návrh nebol sťažovateľom uhradený i napriek tomu, že sťažovateľ bol prvostupňovým súdom už dňa 16. 06. 2015 upozornený na podozrenie z nepripísania platby, ktorú vykonal za účelom splnenia si svojej poplatkovej povinnosti na účet Štátnej pokladnice. Navyiac samotný sťažovateľ potvrdil, že na prevodnom príkaze uviedol variabilný symbol do nesprávneho poľa, a teda výlučne svojim nesprávnym postupom v rozpore s výzvou súdu prvého stupňa (nesprávny údaj na prevodnom príkaze) nedošlo následne k úhrade súdneho poplatku a poukázaná platba pre jej nespárovanie bola sťažovateľovi vrátená Slovenskou poštou.

Opierajúc sa o vyššie popísané dôvody považujem predmetnú sťažnosť za neopodstatnenú. Súčasne Vám oznamujem, že súhlasím s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania.“

K vyjadreniu krajského súdu sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 26. januára 2016, v ktorom zotrval na dôvodnosti svojej sťažnosti, a uviedol:

«1. Nesúhlasíme s obranou, ktorú proti sťažnosti uplatňuje Krajský súd v Nitre v liste zo dňa 1. 12. 2015 č. k. Spr 1406/15.

2. Opakovane kladieme do pozornosti, že sťažovateľova banka nepodala do uplynutia odvolacej lehoty žiadnu správu o vadnom odpísaní platby. Sťažovateľ teda nemal žiadny dôvod aktívne preverovať tzv. „spárovanie“ platby, ktoré súdy vzali za základ postupu namietaného sťažnosťou.

3. Sťažovateľ postupoval v dobrej viere, včas reagoval na výzvu prvostupňového súdu na zaplatenie súdneho poplatku. Trváme na vyslovenom názore, že platba poplatku reálne opustila majetkovú sféru sťažovateľa a teda bola riadne odpísaná z jeho bankového účtu. Žiadny právny predpis nezakazuje účastníkovi konania hradiť súdny poplatok zo zahraničného bankového účtu.

4. Nerozumieme tomu, akú úlohu v tomto prípade plní Slovenská pošta, a. s. Sťažovateľ nemá žiadny právny vzťah voči Slovenskej pošte, a. s. Ďalšie úkony, ktoré s platbou po jej odpísaní z bankového účtu sťažovateľa vykonávala Slovenská pošta, a. s., už nie sú v kompetenčnom dosahu sťažovateľa a tento podľa našej mienky nemôže niesť zodpovednosť za nejaké „párovanie“ platby.

5. Dovoľujeme si poznamenať, že z neznámych dôvodov súdy od istého času začali presadzovať nový trend, že prijímajú súdne poplatky na účtoch, ktoré majú zriadené v súkromnej banke: Poštová banka, a. s. Vyplýva to z kódu 6500, ktorý je uvedený vo výzve na zaplatenie súdneho poplatku. Z verejne dostupných zdrojov je známy fakt, že majoritným akcionárom Poštovej banky, a. s. je finančná skupina J&T FINANCE GROUP. Namiesto priameho prijímania súdnych poplatkov do Štátnej pokladnice súkromná banka v kooperácii so Slovenskou poštou, a. s. plnia úlohu nejakých sprostredkovateľov, ktorí v neprehľadnom vzťahu „párujú“ peňažné platby a evidentne ony rozhodujú, ktorú platbu pošlú ďalej do Štátnej pokladnice a ktorú vyhlásia za takú, že sa nedá „spárovať“.

6. Model opísaný v bode 5. považujeme za anomáliu. Sťažovateľ vôbec netuší, akú úlohu zohrali v jeho kmeňovej právnej veci na Okresnom súde Topoľčany Poštová banka,

a.s. v kooperácii so Slovenskou poštou, a.s. Isté však je, že tieto subjekty mali platbu, ktorú prijali od rakúskej banky sťažovateľa, ďalej posunúť do Štátnej pokladnice, a to aj v prípade potenciálneho nedostatku na úseku variabilného symbolu.

7. V ostatnom zotrvávame na argumentoch uvedených v sťažnosti a navrhujeme, aby ústavný súd vyhovel sťažnosti v celom rozsahu.

8. Sťažovateľ súhlasí, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania pri prejednaní sťažnosti. Neočakávame, že by ústne pojednávanie viedlo k podrobnejším zisteniam než tým, ktoré už sú obsahom sťažnostného spisu.»

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu z 20. júla 2015, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu z 18. mája 2015 o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súvislosti s rozhodovaním o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy konštantne zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.) O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom možno uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03). Vychádzajúc z uvedeného bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či napadnuté uznesenie nie je arbitrárne a či ho najvyšší súd ústavne akceptovateľným a udržateľným spôsobom zdôvodnil.

Ústavný súd zvyrazňuje, že súčasťou práva na spravodlivé konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne

dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Túto požiadavku zvyrazňuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v tejto súvislosti najmä uviedol: „Právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamena, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad“ (napr. Georgidias c. Grécko z 29. 5. 1997, Recueil III/1997). Európsky súd pre ľudské práva ale zároveň tiež pripomína, že právo na spravodlivý súdny proces nevyžaduje, aby súd v rozsudku reagoval na každý argument (argumenty), ktorý je z hľadiska výsledku súdneho konania považovaný za rozhodujúci (porovnaj napr. rozsudok vo veci Ruiz Torijo c. Španielsko z 9. 12. 1994, Annuaire, č. 303-B). Aj podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. III. ÚS 209/04, IV. ÚS 112/05).

Ústavný súd preto preskúmal namietané uznesenie krajského súdu z 20. júla 2015, ako aj jemu predchádzajúce uznesenie okresného súdu z 18. mája 2015 a vzťahujúci sa súdny spis vyžiadaný z okresného súdu, z ktorých zistil, že platba súdneho poplatku bola 7. mája 2015, t. j. pred vydaním uznesenia okresného súdu z 18. mája 2015 o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku pripísaná na účet uvedený v platobnom predpise.

Okresný súd, ako aj krajský súd o prijatí tejto platby súdneho poplatku získali vedomosť ešte pred rozhodovaním krajského súdu (20. júla 2015) o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 18. mája 2015. Uvedené vyplýva z mailovej správy zaslanej sťažovateľovi 16. júna 2015 okresným súdom o výsledku zisťovania sťažovateľom tvrdenej platby okresným súdom u Slovenskej pošty, a. s., ktorá platbu potvrdila a zároveň uviedla, že nedošlo k jej tzv. spárovaniu z dôvodu, že „odosielateľ (poplatník) použil nesprávne pole pre zadanie variabilného symbolu“. Za daného stavu krajský súd

v relevantnej časti napadnutého uznesenia svoje rozhodnutie o potvrdení uznesenia okresného súdu o zastavení konania odôvodňoval tým, že „*Kedže z podania Slovenskej pošty vyplýva, že doposiaľ súdny poplatok prevedený z účtu navrhovateľa nebol spárovaný, teda nie je súdu zaplatený.*“.

Podľa § 3 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom v rozhodnom období (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) poplatky vyberajú: a) súdy... b) orgány štátnej správy súdov... c) orgány prokuratúry.

Podľa § 9 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch poplatky vyberané súdmi, orgánmi štátnej správy súdov a prokuratúry sa platia kolkovými známkami, v hotovosti, platobnou kartou, poštovým poukazom alebo prevodom z účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky.

Podľa § 9 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch poplatky možno platiť prostredníctvom jednotného kontaktného miesta, akreditovaného platcu, integrovaného obslužného miesta alebo prevádzkovateľa systému.

Podľa § 9 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch orgány uvedené v § 3 sú povinné na základe zmluvy uzatvorenej medzi prevádzkovateľom systému a orgánmi uvedenými v § 3 umožniť umiestnenie a prevádzkovanie technického vybavenia na vykonanie a spracovanie platieb poplatkov; v tomto prípade sa všeobecný predpis o správe majetku štátu nepoužije. Podmienky umiestnenia a prevádzkovania technického vybavenia na vykonanie a spracovanie platieb poplatkov upraví zmluva medzi prevádzkovateľom systému a orgánmi uvedenými v § 3; prevádzkovateľ systému a orgány uvedené v § 3 sú povinní uzavrieť takúto zmluvu podľa vzoru schváleného Ministerstvom financií Slovenskej republiky. Vzor zmluvy podľa druhej vety sa zverejní na webovom sídle Ministerstva financií Slovenskej republiky.

Podľa § 9 ods. 4 zákona o súdnych poplatkoch poplatok sa platí súdu, ktorý viedol konanie na prvom stupni alebo za ktorého úkon sa poplatok vyberá.

Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania alebo dovolania, prvostupňový súd vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví... a podľa odseku tretieho tohto ustanovenia prvostupňový súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 11b ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch ak je poplatok platený prostredníctvom akreditovaného platcu alebo integrovaného obslužného miesta, považuje sa za uhradený dňom doručenia zaručenej informácie o úhrade podľa osobitného predpisu. Podľa odseku druhého citovaného ustanovenia pri platbe vykonanej prostredníctvom akreditovaného platcu alebo integrovaného obslužného miesta je lehota na zaplatenie poplatku zachovaná, ak je zaručená informácia o úhrade podľa osobitného predpisu doručená najneskôr v posledný deň lehoty.

Vymedzenie akreditovaného platcu a integrovaného obslužného miesta je predmetom úpravy zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). V piatej časti tohto zákona sú upravené úhrady orgánom verejnej moci a súčasťou tejto časti citovaného zákona je aj ustanovenie § 41, podľa ktorého ustanovenia tejto časti sa použijú na vykonanie úhrady, ak osobitný predpis (pozn. napr. zákon o súdnych poplatkoch) ustanoví, že sa úhrada vykonáva na integrovanom obslužnom mieste alebo prostredníctvom akreditovaného platcu.

Podľa § 16a ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch prevádzkovateľ systému je povinný
a) zabezpečiť technické vybavenie a podmienky na vykonanie a spracovanie platieb poplatkov,

- b) zabezpečiť evidenciu platieb poplatkov,
- c) zabezpečiť zúčtovanie a prevod peňažných prostriedkov do štátneho rozpočtu,
- d) umožniť poplatníkovi kontrolu vykonanej platby a použitie danej platby na požadovaný úkon alebo konanie,
- e) plniť ďalšie úlohy vyplývajúce zo zmluvy uzatvorenej podľa odseku 2.

Podľa § 16a ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch Ministerstvo financií Slovenskej republiky a prevádzkovateľ systému uzatvoria zmluvu, v ktorej dohodnú podrobnosti o povinnostiach podľa odseku 1, ktorých plnenie je službou vo verejnom záujme podľa osobitného predpisu. Zmluva podľa prvej vety musí obsahovať podmienky a náležitosti ustanovené osobitným predpisom, a to najmä obsah a trvanie záväzkov služby vo verejnom záujme, spôsob výpočtu výšky náhrady za službu vo verejnom záujme, kontrolu a prehodnocovanie výšky poskytnutej náhrady za službu vo verejnom záujme a opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady za službu vo verejnom záujme a na jej vrátenie. Zmluvu podľa prvej vety zverejňuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky v Centrálnom registri zmlúv.

Ústavný súd konštatuje, že z posudzovaného uznesenia krajského súdu (ani z uznesenia okresného súdu) nie je zrejmé na základe akej právnej úpravy a akou aplikáciou vzťahujúcej sa právnej úpravy dospeli k záveru, že nepriradenie (nespárovanie) platby sťažovateľa (zjavne došlej na účet označený v platobnom predpise) Slovenskou poštou, a. s., je dostačujúce pre záver o nezaplatení súdneho poplatku za návrh v zmysle zákona o súdnych poplatkoch. Absenciou akéhokoľvek relevantného a dostačujúceho odôvodnenia v uznesení krajského súdu i v uznesení okresného súdu sú tieto uznesenia nepreskúmateľné a sama osebe tiež zakladá porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedeného je ústavný súd toho názoru, že krajský súd namietaným uznesením z 20. júla 2015 porušil základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak to je možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší...

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Ústavou predpokladaným dôsledkom vyhovenia sťažnosti je v zmysle čl. 127 ods. 2 ústavy zrušenie napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov. Ústavný súd preto druhým výrokom tohto nálezu zrušil uznesenie krajského súdu z 20. júla 2015 a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde], v ktorom tento opätovne rozhodne a v ďalšom konaní bude krajský súd viazaný vysloveným právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu v celkovej sume 444,85 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb

v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2015 je 139,83 € a hodnota režijného paušálu je 8,39 €. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) a jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 (stanovisko k vyjadreniu krajského súdu) v sume 448,02.

Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa si úhradu trov právneho zastúpenia uplatnil iba v sume 444,85 €, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľovi priznal len vo výške uplatneného nároku.

Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2016